

ILLUSTRATIE ELIANE GERRITS

Geen talent voor ondergeschiktheid

De Amerikaanse Annis Boudinot Stockton was een tijd- en geestverwante van de 'verlichte' Nederlandse schrijfster en componiste Belle van Zuylen. Deze even uitgesproken en onafhankelijke vrouw, met een passie voor het geschreven woord, correspondeerde en flirtte met George Washington en andere helden van de Amerikaanse revolutie. Haar moderne ideeën over gelijkheid en politiek gingen dwars tegen de tijdgeest in.

Haar man, Richard Stockton, was een van de ondertekenaars van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring en woonde met haar in het landgoed Morven, op een steenworp van mijn huis in Princeton.

Dit prachtige monument, tweehonderd jaar lang een politiek en cultureel centrum, is nu een museum. Ik krijg een rondleiding van een aardige oudere dame die voornamelijk vertelt over de belangrijke mannen die hier woonden. Wanneer ik door de zalen wandel, die nog helemaal de atmosfeer van de achttiende eeuw uitademen, dwalen mijn gedachten af naar Annis. Het is niet moeilijk haar hier te zien lopen naar de buitenvertrekken van de sla-ven, achter in de tuin.

Toen een van de zwarte vrouwen stierf in het kraambed, gaf ze het baby'tje de borst. Ik zie haar de trap opsluipen naar de slaapkamers van haar kinderen om hun goedenacht te kussen. Maar vooral zie ik haar zitten bij de open

Flessenpost uit de VS

Schrijfster Pia de Jong is met haar gezin verhuisd van Amsterdam naar Princeton, in de VS. Ze schrijft wekelijks over wat haar daar opvalt.

haard met de Delftsblauwe tegeltjes, terwijl ze haar gedichten schrijft. Annis' leven ging niet over rozen. Haar man werd in de revolutionaire oorlog opgepakt door de Engelsen en bezweek al gauw. Hun huis werd leeggeroofd, de door haar aangelegde tuin vernietigd en de bibliotheek met al haar werken verbrand. Ze stond er als weduwe alleen voor, maar liet zich niet uit het veld slaan. Ze bleef schrijven en bouwde Morven weer op. In het museum hangt een portret van Annis als oudere vrouw. Haar gezicht draagt de sporen van alle zorgen.

Net als Belle schreef Annis in een tijd waarin dat van vrouwen niet werd geaccepteerd. Slechts een aantal van haar werken werd tijdens haar leven gepubliceerd. De meeste gedichten werden voorgelezen in handgeschreven versie of uitgedeeld tijdens de literaire salons, en daar bleef het bij. Lang werd geloofd dat ze maar veertig gedichten had geschreven. Pas na haar dood kwamen al

haar 120 werken boven water, waaronder vele brieven.

Belle van Zuylen en Annis Boudinot Stockton leidden parallelle levens aan weerszijden van de oceaan, twee feministen avant la lettre, getekend door respectievelijk de Franse en de Amerikaanse revoluties. Belle werd geboren in 1740, Annis in 1736. Beiden werden 65 jaar oud. Beiden worstelden met een vrouwonvriendelijke tijdgeest, maar volgden hun eigen pad. Twee geletterde vrouwen die, zoals Belle het uitdrukte, „weinig talent hadden voor ondergeschiktheid”.

Als ze elkaar hadden ontmoet, waarover zouden ze gesproken hebben? Over de vele interessante mannen in hun leven, die ze bewonderden en die hen op hun beurt bewonderden? Over hun relaties, altijd op basis van gelijkheid, en hun affaires die de grenzen van het fatsoen tartten? Of zou het vooral gaan over hoe vrouwen werden tegengewerkt?

Belle zou verteld hebben dat haar vader de hele oplage van haar eerste boek, *Le Noble*, had opgekocht om te laten vernietigen. Annis zou vertellen over de laatdunkende reacties van mannen in haar leven. In een van haar gedichten stelt Annis een diepe vraag met een pijnlijk simpel antwoord: „Is het mogelijk voor een vrouw om een publiek te vinden?”

Reacties via pdejong@ias.edu